

A close-up, high-contrast portrait of a man with a dark beard and intense, focused eyes. The lighting is dramatic, highlighting the texture of his skin and the intensity of his gaze. The background is dark, making the subject stand out.

**TUOMAS
KYRÖ**

WSOY

**ALEKSI
SUOMESTA**

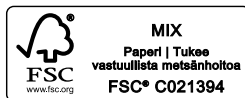
**TUOMAS
KYRÖ**

**ALEKSI
SUOMESTA**

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Joidenkin henkilöiden ja paikkakuntien nimiä
sekä tapahtumien ajankohtia on muutettu asianosaisten suojelemiseksi.

© TUOMAS KYRÖ JA WSOY 2023
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-49656-5
PAINETTU EU:SSA

»Sota ei ole tapahtuma, se on oma maailmansa... Kaikki on sodassa toisin: maisema, ihminen, sanat. Sodan teatraalisuus on mieleenpainuvaa: panssarivaunu kääntyy, komennot kajahtelevat... Luotien valokuovat pimeydessä.

Kuolema on kuin tulevaisuuden ajatteleva. Jotain tapahtuu ajalle, kun ajattelet kuolemaa ja näet kuolemaa. Kuolemanpelon ohella kuoleman puoleensavetävyys...

Mitään ei tarvitse keksiä. Kaikki on otteita suurista teoksista. Jokaisessa.»

SVETLANA ALEKSIJEVIČ: *SINKKIPOJAT*,
SUOM. PAULI TAPIO (TAMMI 2023)

ENSIMMÄINEN OSA

Aleksi

Haluan auttaa Ukrainan asiaa. Mie lähdin sinne puolustamaan pienempää maata, johon iso naapuri hyökkää. Mutta toivon, että tämä kirja voisi valistaa seuraavaa sukupolvea, niitä poikia, jotka miettivät muukalaislegioonaan lähtemistä ja ajattelevat, että sota on hienoa. Ei se ole sen arvoista.

Te olette nähneet minut tässä tilanteessa, te hoksaatte jo mitä tarkoitan. Matka *herosta zeroon* on lyhyt.

Orimattila, helmi–huhtikuu 2022

Ensin korona, sitten Venäjä.

Kuume nousee, makuaisti lähtee, lihaksia särkee. Makaan mökillä peittojen alla ja katson dokumenttia Klytškon veljeksistä. Heidän isänsä oli Neuvostoliiton ilmavoimien kenraalimajuri, joka osallistui Tšernobylin puhdistustöihin. Kun Sosialististen neuvostotasavaltojen liitto lakkasi olemasta, pojat kasvoivat sekavassa Ukrainassa 1990-luvulla. Isä kuoli säteilyn aiheuttamaan syöpään 2011. Molemmista pojista tuli nyrkkeilyn maailmanmestareita ja miljonäärejä.

Nukahdan outoon uneen, josta herättyäni Venäjä on hyökännyt Ukrainaan kolmesta ilmansuunnasta. Sama mies, jota olen juuri katsonut vuoden 2013 dokumentista, pumpppaa uskoa maansa kansalaisiin. Nyrkkeilyhanskat ja alasuojat ovat vaihtuneet kivääriin ja luotiliiviin. Vitali Klytško on nyt Kiovan pormestari.

Katson kuvia ikäisistäni perheenisistä saattamassa perheitään junaan, joka toivottavasti vie heidät turvaan. Isovanhempien luokse maaseudulle, sukulaisten luokse Saksaan, edes Puolan rajalle. Kun miehet ovat halanneet ja suukottaneet vaimonsa ja lapsensa, heidät aseistetaan ja lähetetään rintamalle.

Ensin iskee pelko, sitten nousee viha ja raivo. En tiennyt, että sellaisia tunteita asuu astmaattisessa ruumiissani. Olen

mökin rauhassa, jääkaappi täynnä. Lapset terveet, esikoinen pian ylioppilas. Ehdin vielä tehdä muutaman kirjan, mutta suunnittelen työnteon merkittävää vähentämistä.

Nyt tuntuu siltä, että pitää lähteä sotimaan, vaikka ikkuna-
nasta heijastuu koronahuuruinen, keski-ikäinen, välilevyn-
pullistumasta ja satunnaisista mielialanheilahteluista kärsivä
ihminen. Nyt on se hetki, kun täytyy tehdä valinta, tästä olen
jupissut vuosikaudet. Nykyihmiset ovat tehneet heikkouksista
vahvuuksia, uhriutumisen on uusi sankaruus. Elämme aikaa,
jossa yksilö kokee, että maailma on hänelle jotain syntymästä
saakka velkaa. Sodassa kyvyt mitataan. Mitä me olisimme val-
miit uhraamaan jonkin suuremman eteen?

No, nyt se tuli, mitä teet, Tuomas?

SODIN VIESTINTÄPALVELUSSA, jossa sanoma tiivistetään
pariinsataan merkkiin. Kysyn Puolustusvoimien kantahenkilö-
kuntaan kuuluilta tutuilta, alanko linnoittaa mökin viereistä
kalliota. Vastaukset ovat rauhoittelevia: »Juuri tuollaiseen
sotaan on valmistauduttu vuodesta 1946 lähtien», »tunnissa
olla valmiudessa», »laita omat voimat siihen, missä niistä
on eniten hyötyä».

Puhun, mietin ja tutkin sotaa. Miksi juuri tätä sotaa? Maail-
massa on käynnissä kaksisataa aseellista konfliktia, eivät ne
hetkauta arkeani. Kun haluan lähteä Ukrainaan, mitä oikeas-
taan olen menossa sinne puolustamaan?

Suoritin asevelvollisuuden 1996 ironisesti. Minulla oli
asepuku, henkilökohtainen RK-62 ja sen sarjanumero, jonka
osasin etu- ja takaperin, mutta sodan puhjetessa olisin paen-
nut ensimmäisellä lennolla maasta. Huoltokomppanian
tupa numero kolmetoista koostui syntymässään säikähtä-
neistä, elämän haavoittamista honteloista nuorukaisista,

pilvenpolttajista sekä kaltaisistani lusmuista, jotka eivät myöskään sylkeneet hasispiippuun. Lomilla join liikaa ja kävin koettamassa onneani eri yliopistojen pääsykokeissa. Siksi en ole uskontotieteen enkä historiantutkija. Kun halusin erivapauksia, kävelin Tilkan psykiatriselle osastolle. Viikkoa ennen palveluksen päättymistä heräsin Kööpenhaminasta, sotilaskarkuruudesta seurasi muutama päivä ylipalvelusta.

En ollut sotilaana mistään kotoisin. Perimmäisin syy käydä armeija oli se, että asuin silloin isoäitini luona ja tiesin asian olevan hänelle tärkeä.

Palveluksen viimeisellä viikolla kokoonnuimme kuulemaan sodanajan sijoituspaikkamme. Minulle ja kolmelle akkuhuoltolan varusmiehelle sitä ei kerrottu. Pyysin kapteenilta puhutteluluvan ja kysyin, mikä on meidän paikkamme. »Kun kaikki muut ovat kuolleet, huoltamo on puolustuksemme viimeinen lenkki. Siellä panssarimies Kyrö taistelee ylivoimaista vihollista vastaan pistimellä.»

Silloin se nauratti.

Jäi hyvä inttitarina kerrottavaksi.

UUTIS- JA SOMEVIRTTAA seuratessa ei naurata. Joku jossain Ukrainan kylmässä lopputalvessa vastaa polttoainehuollosta, jossain ovat ammuksen loppu, joku tarvitsisi ehjät kengät. Joku on vailla raajoja, joku päätä. Nuorilla miehillä on kaikki edessä, heidän ei pitäisi kuolla kuraisille pelloille eikä romahdettavan kerrostalon kellariin. Heidän pitäisi olla opiskelemassa, juhlimassa, opettelemissa elämää.

Vuonna 1996 minulla ei ollut työtä, perhettä, omaisuutta, ei mitään. Jos olisin silloin joutunut taistelemaan hengestäni, se olisi ollut ainoa mitä minulla on. Tähän ikään mennessä olen saanut elää enemmän kuin on kohtuullista. Ajan kuluessa olen

naulannut itseni tiukemmin kiinni paikkoihin, kieleen, kulttuuriin ja ihmisiin. Niin elämä menee. Ympärillä on enemmän puolustettavaa ja omassa pienessä henkirievussa vähemmän hävittävää. On eri asia puolustaa abstraktia käsitettä »isänmaa» kuin sitä maaplanttia, joka kuului alun perin isoisälleni, »isoiänmaata».

Isoäitini oli 17-vuotias talvella 1939, kun naapurivaltio hyökkäsi omien turvallisuusintressiensä nimissä maahamme. Koulusta lähti poikia rintamalle, veljiä lähti rintamalle. Isoäiti siirtyi lotaksi ilmavalvontaan. Pian koulukavereita tuotiin arkussa takaisin. Nuoren ihmisen tavallinen elämä ja unelmat vaihtuivat kamppailuksi olemassaolosta.

Mielessäni sama tapahtuu nyt Ukrainassa.

Tee jotain, takoo päässäni.

Tämä on antiikin draama, hyvä vastaan paha. Musta-vaalkoinen maailma, valitse puolesi, tee tekosi, muuten paha voittaa.

Mitähän ajattelit tehdä, kysyy toinen ääni päässäni samalla kun katson sohvalla perheen kanssa lauantai-illan viihdeohjelmaa.

Tuomas, tiedät että olisit siellä enemmän tiellä kuin hyödyksi.

Mutta kun.

YSTÄVÄNI JUSSI lähtee pian sodan sytyttyä töihin avustusjärjestöön jonnekin Puolan ja Ukrainan rajalle. En tiedä tarkempaa työnkuvaa tai suunnitelmaa enkä kysy. Kaikkea ei kannata tietää.

Jossain sivulauseessa mainitsen, että minun kohdallani paras tapa osallistua taisteluun on käyttää tätä ainoaa taitoani. Onko kynästä konekivääriksi?

En ole historioitsija enkä toimittaja, en ole kiinnostunut rintamalinjoista tai aseteknologiasta vaan ihmisistä. Tarvitsen selkeän tarinan, yksilön, jonka kautta sota hahmottuu. Jos sellainen löytyy, kerro, pyydän Jussilta. Selkeän ihmisen selkeä tarina.

Aikaa kuluu, sota ei ole nopeasti ohi, vaikka sotarikolliseksi muuttunut Vladimir Putin niin oli laskenut. Venäjän armeija torjutaan Kiovan porteilla, se ajetaan ulos esikaupungeista, minne se jättää jälkeensä tuhotut ja ryöstetyt talot ja murhatut ihmisiä.

ENNEN SOTAA viimeinen viesti Jussin kanssa oli koskenut yhteistä ravintolaprojektia. Helmikuun 17. päivänä olimme pohtineet juomisen ja syömisen suhdetta, ravintolan sijaintia, konseptin hiomista. »Rahaa se kyllä vaatii.»

Seuraava viesti saapuu 1.4.2022.

Ukrainaan tarvitaan rahaa, jotta sinne saadaan avustus-kulkuneuvoja.

Puhelimessa on kuvavirtaa palaneista venäläisistä, tuhoista kylistä ja kaupungeista. Spekulointia sodan seuraavista vaiheista, niin kuin siitä jotain tietäisimme. Avustusideoita, rahoitussuunnitelmia, ajoneuvojen hankintaa. Yksittäisiä tarinanpätkiä kriisialueen ihmisistä. Sotilaista, haahuilijoista, pakolaisista.

Pakotan itseni romaanin ääreen, edes kahdeksi tunniksi päivässä. Olen pian kaksi kuukautta jäljessä aikataulustani. »Rakkaustarina», lukee kirjan otsikossa, vaikka mielessä pyörivät sodan kuvat.

Huhtikuun 16. päivänä 2022 Jussilta tulee viesti.

»Nyt saattoi löytyä tarina. Toivottavasti pysyy hengissä.»

Helsinki, huhti–heinäkuu 2022

Seuraamme puolison kanssa abirekkoja Ruotsalaisen teatterin kohdalla. Lavalla iloitaan, saan katsekontaktin lapseeni, joka heittää lavalta karkkeja ja hymyilee leveästi. Jossain muualla hänen ikäisensä lähtevät rekan kyydissä etulinjaan.

Kerään muutamia käärekaramelleja taskuun ja vien toimistolle tuliaisiksi. Pyyhin tipan silmäkulmasta, näitä on tullut kevään aikana usein. Ilosta, surusta ja raivosta.

Viestin Jussin kanssa, mikä olisi paras tapa auttaa Ukrainaa. Vaatteita ja ruokaa on Puolan puolella riittävästi, ongelmia on enemmän logistiikan kanssa. Tavara pitää saada liikkumaan ensin Ukrainaan ja sitten ison maan sisällä eri kaupunkeihin. Haluan auttaa mahdollisimman suoraan, turha siirtää rahoja tileille, joilta katoaa 70 prosenttia rakenteisiin tai niiden aukoihin.

Saan kuvia Kiovasta.

Kadulla on kaksi Ukrainan vierastaistelijoiden, Foreign Legionin käyttöön hankittua nelivetomaasturia. »Kuvassa tšekki, joka otti Irpinissä kimmokkeen keuhkoon, mutta on takaisin rivissä», Jussi kirjoittaa. »Toinen on Aleksi Suomesta.»

TOUKOKUUSSA OSALLISTUN Pro Finlandia -tilaisuuteen. Palkittuja pyydetään yhteiskuvaan. Autan runoilija-laulajaa nousemaan portaita, häntä joka lauloi 1970-luvulla, ettei taistelua ilman oikeutta, ei oikeutta ilman yhteistä rintamaa. Olen hoilannut sitä hänen kanssaan kustantajan juhliissa 2000-luvulla, koska levy on lapsuudesta tuttu. Niin kuin virsi tai iskelmä, jonka sisältöä ei mieti mutta osaa sanat ja sävelen ulkomuistista.

Elokuvaohjaaja toivoo puheessaan, että palkittujen pitäisi kirjoittaa venäläisten kollegoiden kanssa Putinille kirje, jossa vaadittaisiin lopettamaan sota heti. Jätän sanomatta, että ukrainalaiset ovat jo allekirjoittaneet sellaisen kirjeen verilään. Nyt olisi aika hankkia aseita Ukrainaan.

Kenen joukoissa seison? Kenen lippua kannan?

Aikaa kuluu, Suomi ja Ruotsi edistävät Nato-prosessia. Jussi lähettää kuvia ukrainalaisesta maalaiskylästä.

Karrelle palanut venäläistankki. Kolmemetrinen reikä talon tiiliseinässä. Vappuna tulee kuva Harkovasta. Jussi kirjoittaa: »Niin kauan kuin ihmiset istuttaa kukkia päivittäisen tykistötulen keskellä, niitä on vaikea voittaa.»

Sitten: »Oletko miten Helsingissä. Alekski Suomessa.»

ALEKSI ON menossa Ouluun hakemaan koiraansa ja pysähtyy matkalla Jussin veljen Janin mökille Päijät-Hämeessä. Tyttäreni ylioppilasjuhlat ovat seuraavana päivänä, enkä pääse paikan päälle. Meillä on tunnin videopuhelun verran aikaa päätää, tehdäänkö kirja.

Alekski on kohtelias ja samalla varautunut. Hän vastaa harakitusti ja kertoo ylimalkaisesti Ukrainan tilanteesta ja omista toimistaan siellä. Hänen päällimmäinen ajatuksensa on selkeä:

– Mie en sitten halua tehdä tätä kirjaa.

Sanon, että kukaan ei pakota. Voimme jättää asian tai voimme alkaa heti töihin. Oma motiivini on kertoa sotilaan tarina ja pitää Ukrainan sota jotenkin näkyvillä. Venäjä etenee idässä ja etelässä ja pelkona on, että länsimaiden rintama säröilee, minkä jälkeen poliittinen tuki ja aseapu hiipuvat. Se ei ole Ukrainan kansan mutta ei myöskään Suomen etu. Huomaan puhuvani kuin joku poliitikko.

Suomalaiset eivät ole sotineet itänaapurin sotilaita ja tankkeja vastaan sitten jatkosodan. Aleksin kautta avautuisi harvinaisen näkökulma.

– Ootko sie varma mihin olet lähtemässä, Alekski kysyy.

– En, sanon.

– Haluatko sie ihan oikeasti tehdä tämän?

– Haluan.

– Tiiätkö, Alekski sanoo. – Hyvää ja pahaa on monenlaista.

Sie ajattelet nyt tuolla tavalla, mutta ... sie hoksaat myöhemmin.

– Molempia olen nähnyt ja tehnyt.

Olemme hetken hiljaa ennen kuin palaamme siihen, mistä lähdimme:

– Mie en halua tehdä tätä kirjaa, Alekski toistaa. – Mutta ajattelin, että jos tällä voi auttaa muita.

– Sinun päätös, sanon. – Kukaan ei pakota ketään mihinkään.

Kysyn, kuinka pitkään hän on Suomessa. Voisimme nähdä täällä Helsingissä, Oulussa tai missä vain, katsoa, mihin suuntaan keskustelu lähtee.

– Pystytkö tulemaan sinne alas? Alekski kysyy.

Kestää jonkin aikaa ymmärtää, mitä »alas» tarkoittaa.

– Ai ... Ukrainaan?

– Minun on helpompi puhua siellä. Täällä Suomessa se kaikki ... täällä ei muista kaikkea.

Olen itse käynnistänyt tämän, en voi peruuttaa.

– Pääsen minä ... sanon. – Kiovaan.

– Nähdään siellä sitten, Alekski sanoo. – Ja tyttäreille hyviä ylioppilasjuhlia. Se on hieno homma, ylioppilastodistus.

– Nähdään.

Työkaverini Antti istuu työpöydän toisella puolella, hän on kuullut puhelun. Sanon hänelle, että nyt on edessä vähän erikoisempi reissu. Hän kysyy, milloin minä lähdän.

– Lähdet mukaan, vastaan. – En minä yksin uskalla lähteä.

En lähtisi tällaiselle matkalle kuin sellaisten ihmisten kanssa, joihin luotan sataprosenttisesti.

– Millä sinne pääsee?

– Junalla kai. Tai autolla. En minä tiedä.

TIEDUSTELEN SUOMEN Ukrainan suurlähetystöstä, tarvitsenko lehdistöakkreditoinnin tai muita papereita. Miten alueella voi liikkua, mitä pitää ottaa huomioon?

Vastaus tulee sähköpostissa nopeasti: kenellekään ei suositella matkustamista Ukrainaan, eivätkä he auta asiassa. Lähetystöstä neuvotaan ottamaan yhteyttä Ukrainan puolustusministeriöön.

Sieltä en saa koskaan vastausta.

Hankin puhelimeen liitettävän langattoman nauhurin ja mikrofonit, opiskelen YouTubesta, kuinka niitä käytetään. Kerron puolisolalle, mihin olen menossa, muille läheisille sanon lähteväni Puolaan haastattelemaan suomalaista sotilasta. Valehteleminen tuntuu epäreilulta ja itsekkäältä, etenkin, jos kuolen tälle matkalle.

KESKIVIIKKOILTANA ON komediapaneelin nauhoitukset. Katsojalta on tullut käsiteltäväksemme huoli, jossa hän tuo armeijaan »Intti-Wilmaa», josta voisi seurata alokkaan

ammuntatuloksia, coopersaavutuksia, rangaistuksia ja lomiam. Vastaan, että armeijassa oli paljon samaa kuin tarhassa. Esimerkiksi päiväpeitot. Tarhassa punainen ruutukuosi, varuskunnassa sininen. Säännölliset ruokailut ja ulkoilut. Tarkat nukkumaanmenoajat. Ruoan jälkeen kurakampeet päälle ja pihaan ryynnäämään. Kerron yrittäneeni karata molemmista. Toisesta bussiin numero 75, toisesta Kööpenhaminaan.

Kerron työryhmälle, etten pääse seuraavan viikon palaveriin, ja lähden muutamaksi tunniksi kotiin nukkumaan. Tarkistan, että passi, astmapiippu, luottokortti, nauhuri ja tietokone ovat mukana. Jussi ilmoittaa, ettemme tarvitse makuupusseja, vedenpuhdistustabletteja tai maastovaatteita. Kiova toimii 99-prosenttisesti kuin mikä tahansa eurooppalainen kaupunki.

Przemysł – Kiova, elokuva 2022

Przemyslin asemalla Puolassa on pitkä jono yöjunaan. Naisia, lapsia, vanhuksia vetolaukkujen ja nyssyköiden kanssa. Tunnelma on hauras, harras, pelokas, urhea, tietämätön, välinpitämätön, toiveikas, surullinen.

Edessämme jonottaa ikäiseni mies ja hänen tyttärensä, jolla on viulukotelo selässään. He ovat matkalla kotiin ensimmäistä kertaa sitten maaliskuun, jolloin pakenivat Berliiniin. Tytär sanoo, että he halusivat pois sukulaisten jaloista ja armoilta. Oma kieli, omat tavat, ruuat, ihmiset.

Perheen omaisuus kulkee kahdessa vetolaukussa, heillä ei ole tietoa, missä kunnossa koti on, onko sitä olemassa. Onko konservatorio toiminnassa. Isä sanoo, että Ukraina on nuori, pinta-alaltaan suuri ja historialtaan monimutkainen valtio, jolla on kahdeksan vuotta vanha armeija. Tytär tulkkaa, isä muistelee neuvostoajoja.

– En koskaan kertonut niistä tyttärelleni. Alistamisesta, vaintamisesta, diktatuurista. Ajattelin, ettei hänen tarvitse tietää sellaisesta, mies sanoo, ja nyt tytär tietää jo liikaa.

Passit tarkastetaan junan liikkeessa.

Meiltä kysytään matkamme tarkoitusta.

– Journalismia. Tavallaan.

AAMULLA TAKARAIVOANI potkitaan. Nukuin junan lattialla, ja olen kierinyt yön aikana vastapäätä istuvan miehen penkin alle.

Ikkunasta näkyy auringonnousussa kimalteleva viljapelto ja sininen taivas. Pellon takaa erottuu pieni kylä ja sipulikirkon kultaisina kiiltävät tornit.

Juna hidastaa, pysähtyy ja jatkaa matkaa. Olemme syvällä Ukrainan puolella. Välillä iskee tarkentumaton pelko – entä jos, mitä jos, kuinka pitkä matka millekin rajalle juuri tästä on. Mikä ihmeen idea oli lähteä tänne?

Junanvaunu on kuin minkä tahansa Jyväskylään vievän Intercityn yläkerta. Ihmiset tekevät läppäreillään töitä, katsovat tv-sarjoja, kuuntelevat musiikkia, mutta jotain puuttuu. Nauru. Omaa puhettamme katkova hekottelu hävettää.

Junan ihmiset ovat ehkä jo turtuneet pelkoonsa. Käsitys siitä, mikä oli ennen sotaa mahdollista tai mahdotonta, turvallista tai turvatonta, on muuttunut hetkessä.

Käymme läpi työsuunnitelmaa. Tiedän, etten pysty hoitamaan haastatteluja yksin, tämä on tehtävä yhteistyönä.

Antti on ollut vuosien ajan mukanani erilaisissa projekteissa, olemme kuvanneet ja työstäneet sisältöä kirjoihin niin Souliissa kuin Orimattilassa. Hän on vastannut useiden projektien kontaktoinneista, sujuvuudesta ja järjestelyistä.

Olemme tunteneet toisemme yli kolmekymmentä vuotta. Ensin tutustuin Antin isoveljeen, jonka kanssa jätimme menemättä kouluun yhdeksännellä luokalla. Kymmenvuotias pikkuveli polki aamulla kohti ala-astetta, minä poljin häntä vastaan. Samaan aikaan, kun Antti pääsi kouluun, me työnsimme *Lannistumattoman Luken* videonauhuriin.

Jussiin tutustuin Antin kautta. En enää muista, missä ja miten, eikä sillä ole merkitystä. Tiedän, mistä pikkukaupungista

hän on lähtöisin, enkä tiedä, onko se taakka vai lahja. Tiedän, mitä hän ajattelee maailmasta ja elämästä, ihmisten motiiveista ja pyristelystä tällä pallolla.

Perjantaisin pelaamme kaikki kolme koripalloa yhteisellä salivuorolla ja välillä käymme huutamassa toistemme päälle baarissa. Olemme nähneet ja tehneet paljon yhdessä, kiukutelleet toisillemme ja olleet tukena, kun jollakulla meistä menee päin persettä.

Nyt mietimme, että jaamme päivittäiset haastattelut kahteen osaan, välissä lounas ja illalla materiaalin purkamista. Tarkat teemoitukset kullekin päivälle, reunoille saa jäädä liikkumavaraa, koska keskustelu ei ikinä etene täysin loogisesti. Tällä rakenteella ehdimme illalliselle ennen ulkonaliikkumiskieltoa.

KIOVAN RAUTATIEASEMALLA. Ihmismassa tiivistyy sekavaksi jonon tapaiseksi, rynnäkkökiväärein varustetut sotilaat katsovat passia ja ihmistä, passia ja ihmistä. Silmälasit pois, matkan tarkoitus, jatkakaa. EU-passilla pääsee liikkumaan nopeasti.

Rautatieasema on suuri ja koristeellinen.

Katson kaupunkia taksin takapenkiltä, on uutta ja ikivanhaa ja väliin jäävää betonibrutalismia. Ruokalähetit suhaavat sähköskuuteilla, kaupat ja huoltamot ovat auki, McDonald's kiinni. Panssariesteitä on nostettu tien sivuun, joidenkin talojen edessä on kasa hiekkasäkkejä.

Viemme matkatavarat keskustan lähellä sijaitsevaan hotelliin, kolmekymmentäkaksi euroa yöltä erittäin tilavassa huoneessa, jossa on kylpyamme ja ilmastointilaite. Sovimme Aleksin kanssa, että näemme pääkadun varrella sijaitsevassa ravintolassa.

Tapaamme Jussin ja siirrymme läheisen ravintolan teras-
sille. Omat oletukset ja todellisuus kolahtavat vastakkain,
juuri siinä paikassa muotivaatteita näkyy enemmän kuin uni-
vormuja.

Tonnikalasalaattia haarukoidessani käynnistyy ilmahäly-
tys. Matala, vouvaava ääni tarkoittaa, että harpilla piirretyn
viidensadan kilometrin ympyrän sisällä liikkuu venäläisten
ohjus tai ohjuksia. Jussi näyttää puhelimestaan sovellusta, josta
voi seurata tilannetta reaaliajassa. Laukaisu on tapahtunut ken-
ties pohjoisesta, kenties Mustaltamereltä. Katson ympärilleni.
Kukaan ei reagoi hälytykseen mitenkään.

Tekee mieli syöksyä pöydän alle. Etsin tomaatin haa-
rukkaan.

Näen valokuvista ja videopuhelusta tutun hahmon lähes-
tyvän. Askel joustaa, mies moikkaa Jussia. He ovat tavanneet
muutaman kerran aikaisemmin.

Kättelemme. Kerromme jotain tulomatkastamme, pu-
humme säästä ja vertailemme oluen hintaa kotimaan hintoihin.
Aleksilla on päässään musta lippalakki, käsivarresta paljastuu
tatuointi hänen riisuessaan Ukrainan armeijan fleecetakin.
Molemmissa Ranskan muukalaislegioonan symboli, kranaatti,
josta lähtee seitsemän liekkiä, viisi ylöspäin, kaksi alaspäin.

– Kuulitteko te tuon hälytyksen, Alekski kysyy. – Se tarkoit-
taa, että taas jossain kuolee joku. Ei täällä, mutta jossain.

Ehkä ilmeemme paljastavat jotain, koska seuraavaksi hän
sanoo, että turha pelätä. Eivät venäläiset ammu Kiovaan, eivät
ainakaan vielä.

Tilaamme oluet.

Alekski sanoo olevansa nyt poissa taistelukentältä.

– Mutta puhutaan siitä lisää myöhemmin. Mie kerron, niin
te hoksaatte.

"Shut up and go."

Lapsena Alekski leikkii supersankaria, joka auttaa ja pelastaa ihmisiä. Heti 18 vuotta täytettyään hän liittyy salaa Ranskan muukalaislegioonan ja palvelee kunnia-kaasti viisi vuotta. Ankaran koulutuksen läpikäynyt ja Afganistanissa sotinut mies ilmoittautuu Sodankylän varuskunnassa alokkaaksi. Sieltä työ vie Afrikkaan ja takaisin Suomeen.

Helmikuussa 2022 kaikki muuttuu. Alekski lähtee Ukrainaan taistelemaan Venäjän hyökkäysarmeijaa vastaan.

Tuomas Kyrö matkusti Kiovaan kuulemaan ja kokemaan Aleksin, 34-vuotiaan ammattisotilaan ja omien demoniensa kanssa kamppailevan sotaveteraanin tarinan. *Alekski Suomesta* on hengästyttävä ja koskettava kuvaus miehestä, jonka maailma on siviilien ulottumattomissa.

